Autor Guste Santini
Srijeda, 20 Veljača 2002 11:34

Poslovna svijet, od srijede, 20.II.2002. godine na svojoj 29 stranici donosi vijest kako je formirano «Nacionalno vijeće za konkurentnost».

Dadaistička reakcija na ovu informaciju: Odlično. Nakon spoznaje hrvatske vlasti o potrebi nacionalne komercijalne banke povlači se novi vrlo jaki potez. Račan i petorka pokazuju da znaju u kojem pravcu valja usmjeriti brod. Međutim, kada sam pročitao sastav tog Vijeća shvatio sam da tome nije tako. Upravo suprotno dobili smo još jedno tjelo koje zapravo trebamo a koje ćenužno biti sterilno. Značajna tvrdnja koju svakako valja podkrijepiti.

Spomenuto vijeće trebalo bi odigrati «igru» koje je nakon 1945. godine imao MITI u Japanu. Profesioinalni ekonomisti znaju da je MITI (Ministarstvo industrije i trgovine) putem svog kooridinirajućeg tjela upravljao vrlo učinkovito obnovom, a potom i razvojem Japana. MITI je bilo tjelo u čijem su utjecajnom radu uzeli udjela stručnjaci iz različitih područja i slobodni mislioci kojima je temeljni zadatak bio da svoj ugled i svoje znanje stave u službu razvoja Japana. Prema tome, radilo se o japanskoj kompoziciji u funkciji japanskog razvoja nakon slamanja galoporajuće inflacije i obnove ratom devastirane zemlje.

Kako ovo nije tekst o MITI-ju već o spomenutom Nacionalnom vijeću za konkurentnost (NVK) želimo sasvim precizno reći da bi naš NVK trebao biti tako «konstruiran» da ga čine članovi koji mogu bitno unaprijediti konkurentnost nacionalne ekonomije. Iz popisa koje nam daje Večernji list to nije moguće zaključiti. Evo zašto.

Prvo. O konkurentnosti mogu govoriti najznačajniji izvoznici. Tako možemo ustvrditi da bi predstavnici deset najznačajnijih izvoznika (ne trebali – sic!) morali uzeti učešća u NVK.

Drugo. Preciznija inventarizacija bi jasno pokazala koje su to grane hrvatske privrede koje mogu u najkraćem vremenu dinamizirati svoj izvoz. U oba slučaja radi se utjecaju NVK-a na ekoonomsku politiku.

Treće. Koncepcija i strategija razvoja nužne su pretpostavke učinkovitoj ekonomskoj politici što znači taktici i operativnim mjerama koje Vlada mora donijeti da bi se dinamizirao izvoz. NVK aktivno se određuje prema ovim pitanjima sukladno svojoj funkciji i svom sastavu.

Četvrto. Nije moguće voditi učinkovitu nacionalnu politiku ako u NVK-u ne participiraju najveće nacionalne tvrtke koje će sutra nositi razvoj nacionalne ekonomije. Ukoliko u NVK-u sjede predstavnici stranih tvrtki tada se radi o Vijeću koje je u funkciji internacionaliziranog kapital odnosa (određenog odnosom prosječnih i varijabilnih troškova; o čemu sam više puta pisao i na ovim stranicama) i svođenje politike na «podilaženje» tom i takvom kapital odnosu. Vijeće koje će pokazivati veću senzibilnost prema stranim tvrtkama u odnosu na senzibilnost prema nacionalnim ekonomskim interesima ne može se nazvati Nacionalnim vijećem za konkurentnost.

Peto. NVK u svojim redovima mora imati dio članova koji se profesionalno znanstveno i stručno bave relevantnim područjima ekonomske teorije i ekonomske politike. Naprosto nije stvar u

logici jer postoje značajni multiplikativni učinci koji pored izravno pozitivnih učinaka daju i značajne negativne učinke. Da ekonomija nije složena disciplina ne bi bilo nerazvijenih zemalja. To što kritiziram svoju struku ne znači da je određujem kao lako i jednostavno «štivo» već prije svega iznosim svoje nezadovoljstvo nastupom i učincima nas ekonomista.

Kako je izvozna orijentacija Hrvatske sudbonosno pitanje to je i NVK od sudbonosnog značaja za Hrvatsku. Tijelo koje u svojim redovima nema (bar) predstavnike koje sam identificirao neće ostvariti željene rezultate. Prema tome, dobro je da Vlada formira NVK. Nije dobro da predstavnici vlasti u njoj participiraju jer je NVK konzultantska institucija Vlade koja svojim stručnim i argumentiranim stavovima, pored ugleda koji ih je i predložio u tako značajan institut, predlažu mjere koje teško da mogu biti sporne. Ovo tim više jer nije zamislivo da NVK učinkovito funkcionira a da nije servisiran od više nevladinih institucija (od ekonomskih instituta do pojedinaca u različitim funkcijama).